

Õiguskantsler

Hr Aimur Liiva
vallavanem
Kiili Vallavalitsus
info@kiilivald.ee

Teie nr

Meie 31.08.2015 nr 7-5/151017/1503719

Ühisveevärgi ja kohaliku tee kasutamisest Luige alevikus

Austatud vallavanem

Õiguskantsleri poole pöördus Luige aleviku elanik kahe murega. Esiteks on Luige aleviku Rõõmu tänav suletud tõkkepuuga, mistõttu on raskendatud muu hulgas alarmsõidukite juurdepääs. Teiseks viidati avalduses sellele, et elanike vabadus vee-ettevõtja valikul on piiratud.

Avaldaja kirjeldatud probleemide lahendamine kuulub esmajärjekorras Kiili valla ülesannete hulka, mistõttu kirjeldatakse järgnevalt tõstatatud küsimusi ja osundatakse neid ümbritsevale õiguslikule raamistikule. Õiguskantsler usub, et Kiili vald suudab need küsimused lahendada kiiresti ja lähtudes valla- või linnaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades valla või linna arengu iseärasusi - nii nagu mõtestab kohaliku omavalitsuse olemust [kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) § 2 lg 1.

Tänava sulgemine tõkkepuuga

Avalduses osundatakse, et Rõõmu tänav on suletud tõkkepuuga¹ ning tõkkepuu on muu hulgas takistanud ka kiirabi juurdepääsu abivajajani.² Avaldaja ei pea seda õiguspäraseks.

Rõõmu tänav on (Luige alevik) suuremas osas munitsipaalmaal³ asuv tee. Avaldaja osundatud tõkkepuu Rõõmu teel asub ilmselt⁴ [teeregistris](#) kohaliku teena määratletud tänavaosal.⁵

¹ Õiguskantsleri nõuniku paikvaatluse ajal (26.08.2015 õhtul) oli tõkkepuu avatud. Piirkonna paikvaatlusel ilmnes, et selle kitsaste tänavatega elurajooni elanikud on pidanud vajalikuks isegi mitme tõkkepuu paigaldamist (tõkkepuuga oli suletud nt Külluse põik) ning vanematelt aerofotodelt nähtub, et kaks tõkkepuud on olnud ka Külluse tänaval.

² Selle väite tõendamiseks on õiguskantslerile esitatud foto.

³ Katastritunnus 30404:004:0004. Tee omanik on kinnistusraamatu järgi Kiili vald.

⁴ Tõkkepuu asub Rõõmu ja Külluse tänava ristumiskoha lähedal, kus ühtlasi on ka Rõõmu tänav 10 meetri ulatuses kohalik tee. Õiguskantsleri nõunik ei määranud tõkkepuu täpseid asukoha koordinaate, mistõttu on siinkohal tegemist hinnanguga.

⁵ Rõõmu tänav on suuremas osas (teeregistri järgi) eratee, mis kinnistusraamatu järgi kuulub Kiili vallale. Erateel kasutamist teiste isikute poolt võib eratee omanik piirata, kuid olulise erandina tuleb eratee omanikul lähtudes [liiklusseaduse](#) § 7² lõikest 5 lubada erateed kasutada alarmsõidukil, jälitussõidukil ja erakorralise või sõjaseisukorra ajal Kaitseväge sõidukil. Muudel sõidukitel peab eratee omanik lubama erateed ajutiselt kasutada ainult juhul, kui samasse kohta mõistlikult juurdepääsu võimaldav avalikult kasutatav tee on avarii või loodusõnnetuse tagajärgede

[Ehitusseadustiku](#) (edaspidi: EhS) § 92 lg 7 järgi on kohalik tee selline tee, mille osas omaniku ülesandeid täidab kohaliku omavalitsuse üksus. Kohalik tee võib olla avalikuks kasutamiseks määratud eratee, kohaliku omavalitsuse üksusele kuuluv tee (ehk siis ka munitsipaalmaal olev tee) või kohaliku omavalitsuse volikogu otsuse kohaselt kohaliku omavalitsuse hallatav kohaliku liikluse korraldamiseks vajalik muu tee.

Kohaliku tee sulgemine tõkkepuuga ei ole õiguspärane, kuivõrd EhS § 92 lg 5 järgi on kohalik tee avalikult kasutatav tee ning avalikult kasutatavat teed võib kasutada igaüks õigusaktides sätestatud piiranguid järgides.

Seega on tekkinud Rõõmu tänaval olukord, mil kohalik tee on suletud tõkkepuuga. Lähtudes õiguskantslerile esitatud fotost, on ka selge, et tõkkepuu on takistanud vähemalt ühel korral alarmsõiduki juurdepääsu. Elanike huvides, ja nendest tuleb kohalikul omavalitsusel oma tegevuses vääramatult lähtuda, on kõige muu hulgas ka elukoha turvalisus. Selle hulka kuulub esmajärjekorras teadmine, et vajadusel jõuab kiirabi, politsei või päästeteenistus elanikuni võimalikult kiiresti ning abi ei jää tulemata suletud tõkkepuu tõttu.

Eelnevat kokku võttes palub õiguskantsler Kiili vallas tõkkepuu paigaldamisega seotud asjaolud välja selgitada (kes tõkkepuu paigaldas) ning kohalikul teel oleva tõkkepuu kõrvaldada, kuivõrd see takistab kohaliku tee avalikku kasutamist (sh alarmsõidukite juurdepääsu elanikeni).

Vee-ettevõtja valiku piiramine

Lisaks eelmainitud tõkkepuu paigaldamise probleemile osundati avalduses ka sellele, et Külluse tänava piirkonna elanike vabadust valida endale sobiv vee-ettevõtja piiratakse ning elanikelt oodatakse liitumist OÜ-ga Kiili KVH.⁶

Seni on avaldaja elukohas veevarustuse taganud MTÜ Aiandusühistu Küllus, kes avaldaja sõnul pakub teenust tasuta. Tuleb märkida, et MTÜ Aiandusühistu Küllus ei ole kohaliku omavalitsuse poolt vee-ettevõtjaks määratud, ehkki väidetavalt varustab ta veega ca 350 Luige aleviku elanikku. Puudub ka teave, et MTÜ Aiandusühistu Küllus oleks soovinud enda määramist vee-ettevõtjaks.⁷ Eelnimetatud asjaolu ei tähenda aga tingimata seda, et MTÜ Aiandusühistu Küllus ei oleks vee-ettevõtja [ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni seaduse](#) (edaspidi: ÜVVKS) § 7 lõikest 5 lähtudes.

ÜVVKS § 7 lg 5 järgi kohalduvad isiku suhtes vee-ettevõtja kohta sätestatud nõuded ja kohustused, kui isik ei ole määratud vee-ettevõtjaks ÜVVKS-s sätestatud korras, kuid tema tegevus vastab ÜVVKS § 7 lõikes 1 sätestatule⁸ ning tema omandis või valduses olev veevõrk

likvideerimiseks suletud. Ehkki teeregistri järgi on Rõõmu tänavast suur osa eratee, siis võib kahelda, kas kohaliku omavalitsuse omandis olevat teed saab üldse pidada erateeks selle tavamõistes. Pigem on tegemist kohaliku teega EhS § 92 lg 7 tähenduses (vt ka kehtivuse kaotanud teeseaduse regulatsiooni era- ja kohaliku tee kohta).

⁶ OÜ Kiili KVH on Kiili vallale kuuluv vee-ettevõtja. Ühtlasi on määratud OÜ Kiili KVH piirkonda teenindavaks vee-ettevõtjaks ÜVVKS § 7 tähenduses.

⁷ Õiguskantslerile ei ole teada, kas MTÜ Aiandusühistu Küllus määratleb end ise vee-ettevõtjana ning kas tal on olemas suutlikkus täita ÜVVKS-st tulenevaid vee-ettevõtja kohustusi.

⁸ Vee-ettevõtja on ÜVVKS tähenduses eraõiguslik juriidiline isik, kes varustab kliendi kinnistu veevõrki ühisveevärgi kaudu veega või korraldab kliendi kinnistu kanalisatsioonist reo-, sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimist ja puhastamist.

või kanalisatsioon vastab ÜVVKS § 2 lõikes 1 nimetatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni määratlusele.⁹ Seejuures on Riigikohus leidnud, et ÜVVKS § 7 lg 5 on kohaldatav ka olukorras, mil vee-ettevõtja on vastavalt seaduses sätestatud korrale määratud (praegusel juhtumil on vee-ettevõtjaks määratud OÜ Kiili KVH).¹⁰

Sellest järeldub, et MTÜ Aiandusühistu Küllus suhtes võib olla vajalik rakendada ka ÜVVKS § 7 lõikeid 6 ja 7, mis reguleerivad ühisveevärgiteenuse pakkumise lõpetamist MTÜ Aiandusühistu Küllus poolt.

Kas MTÜ Aiandusühistu Küllus poolt ühisveevärgiteenuse pakkumise lõpetamiseks vajalikud toimingud on tehtud vastavalt õigusaktidele (sh kas selleks vajalikeks toiminguteks on antud vähemalt 12 kuud aega), selle palubki õiguskantsler välja selgitada Kiili vallas koostöös MTÜ-ga Aiandusühistu Küllus. Arvestades asjaolu, et MTÜ-le Aiandusühistu Küllus on antud vee-erikasutusluba nr L.VV/325793 kehtivusega kuni 30.09.2015, siis tuleb vajadusel teha koostööd Keskkonnaametiga (kellele edastatakse käesolev kiri teadmiseks).

Palun andke hiljemalt 25.09.2015 teada, mida olete kirjeldatud probleemide lahendamiseks ette võtnud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Keskkonnaamet, MTÜ Aiandusühistu Küllus

Evelin Lopman 693 8431
Evelin.Lopman@oiguskantsler.ee

⁹ Ühisveevärgi ja -kanalisatsioon on ehitiste ja seadmete süsteem, mille kaudu toimub kinnistute veega varustamine või reovee ärajuhtimine ning mis on vee-ettevõtja hallatav või teenindab vähemalt 50 elanikku. Ühisveevärgi ja -kanalisatsioonina käsitatakse ühisveevärki või ühiskanalisatsiooni eraldi või mõlemat üheskoos.

¹⁰ Riigikohus on märkinud asjas nr [3-2-1-131-14](#) ÜVVKS § 7 lg 5 kohta järgmist: „Õige ei ole kostja väide, et ÜVVKS § 7 lg 5 kohaldub vaid siis, kui seadusandja tahte kohaselt on vee-ettevõtja määramata. Alates 1. novembrist 2010 kehtiva ÜVVKS § 7 lg 5 kohaselt, kui isik ei ole määratud vee-ettevõtjaks ÜVVKS-is sätestatud korras, kuid tema tegevus vastab selle paragrahvi lõikes 1 sätestatule ning tema omandis või valduses olev veevõrk või kanalisatsioon vastab ÜVVKS § 2 lg-s 1 nimetatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni määratlusele, kohalduvad selle isiku suhtes ÜVVKS-is vee-ettevõtja kohta sätestatud nõuded ja kohustused. Sellest sättest tulenevalt peab seega olema täidetud kaks tingimust, et isiku suhtes kohalduks ÜVVKS-is vee-ettevõtja kohta sätestatud nõuded ja kohustused: 1) isiku tegevus vastab ÜVVKS § 7 lg-s 1 sätestatule; 2) isiku omandis või valduses on veevõrk või kanalisatsioon, mis vastab ÜVVKS § 2 lg-s 1 nimetatud ÜVK määratlusele.“